

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND QUALITY OF STUDENTS IN SCHOOLS UNDER
CHACHOENGAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

July 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพ

ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ของ พงศ์ติลก จินตมณูญธรรม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารินทร์ รसानนท์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	พงศ์ติลก จินตมณูธรรม, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี
คำสำคัญ:	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, คุณภาพผู้เรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 2) เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับของ Likert ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .985 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร เท่ากับ .967 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพผู้เรียน เท่ากับ .960 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ($r=.830$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title: RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND QUALITY OF STUDENTS IN SCHOOLS UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author: PONGDILOK JINTAMANOONTHAM, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Dr. Somsak Aeamkongsee

Keywords: Transformational Leadership, Quality of Students

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to study the transformational leadership of school administrators under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. 2) to study the quality of students in schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. 3) to study the relationship between transformational leadership of school administrators and the quality of students in schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was calculated by G*Power 3.1 version. The sample were 138 school teachers in the academic year 2022 by simple random sampling stratified. Data were collected with a Likert rating scale questionnaire developed by the researcher. The reliability value of the whole questionnaire was .985 and the reliability value of the transformational leadership was .967 along with the reliability value of student quality was .960. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation.

The results of the research found that 1) The results of the analysis of the transformational leadership data of school administrators overall, was at a high level. 2) The results of the data analysis on the student quality overall, was at a high level. 3) The relationship between the transformational leadership of school administrators and student quality under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1, was a high level of positive correlation ($r=.830$) statistically significant at the .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้ความกรุณา อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ทุ่มเท สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ ตลอดจนช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยจน สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) ประธานคณะกรรมการการสอบศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ดร.ธารินทร์ รสานนท์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัย พะเยา (กรุงเทพฯ) กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดร.สุพัฒน์ เศรษฐมกุล อดีต ประธานหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ ดร.ลักขณา ไชยฤทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวสำโรง (ศรีราชบารุง) ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ และให้คำแนะนำที่ดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ นำความรู้ ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป และ ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการ ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะครูและบุคลากรทุกท่านของโรงเรียนสะแกโตดประชาสรรค์ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาประจำปี 2564 ทุกท่านที่สนับสนุน ช่วยเหลือห่วงใยและเป็นกำลังกายแก่ผู้วิจัยโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว พี่ น้อง เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เป็น กำลังใจของผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณของท่าน

พงศ์ติลก จินตมัญญธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ	12
แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	15
แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน	26
สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	50

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1	60
ตอนที่ 3 คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1.....	66
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1.....	71
บทที่ 5 บทสรุป.....	74
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	87
ภาคผนวก ข ผลการหาค่า IOC.....	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	51
ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	60
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นต้นแบบ นำทาง	61
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างแรง บันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม.....	62
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านความกล้าทำ ทายต่อกระบวนการทำงาน.....	63
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเพิ่ม ศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น.....	64
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการ เสริมสร้างกำลังใจ.....	65
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	66
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านความสามารถในการอ่าน	67

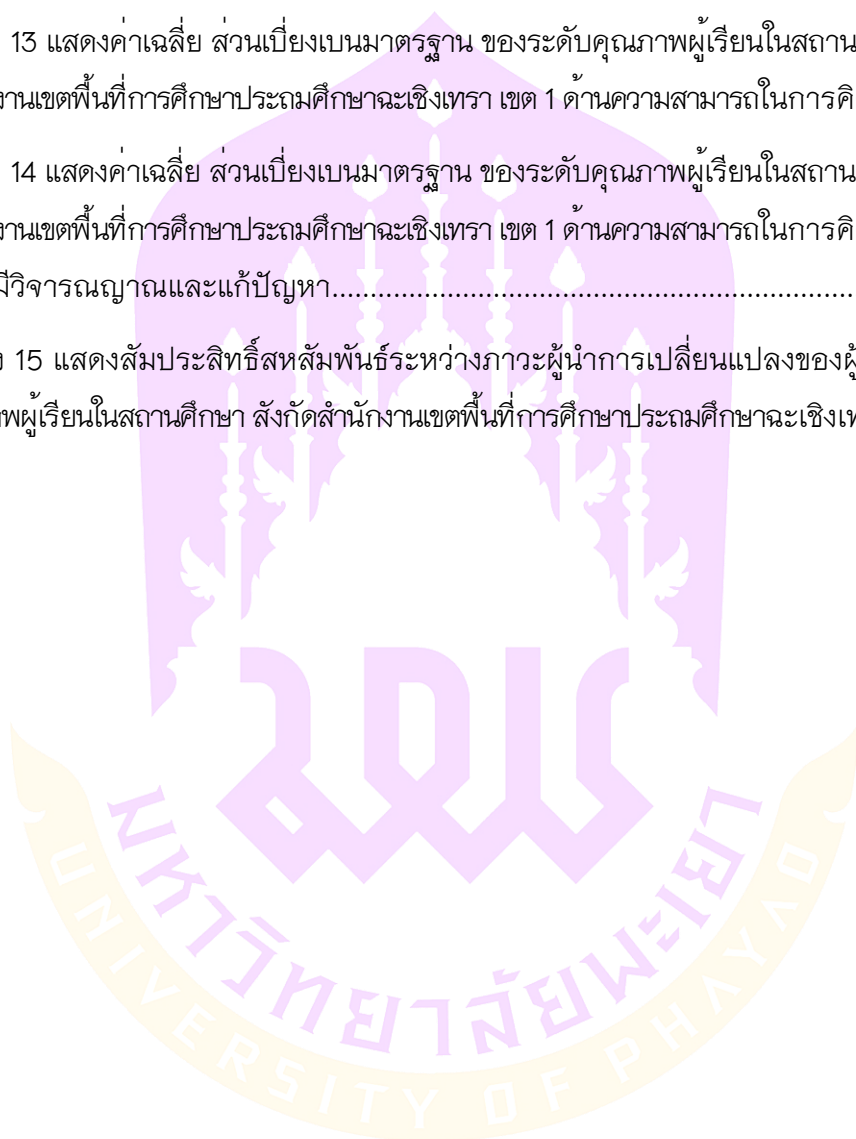
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถในการเขียน.....68

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถในการสื่อสาร.....69

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถในการคิดคำนวณ.... 70

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด
อย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา..... 71

ตาราง 15 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ
คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ... 72

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
-------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้คุณภาพตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพภายในปี 2561 จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลัก คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งคนไทยยุคใหม่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ต้องการเห็นคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงและสามารถก้าวทันโลก โดยมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ 3 ประเด็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) คือ 1) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม

ในปี 2553 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีความสนุกกับการเรียนรู้ และมีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ ประกอบสภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET, NT, TIMSS, PISA ต่ำในวิชาหลัก ได้แก่คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ ปัญหาด้านวิกฤตทางสังคมเกี่ยวกับความแตกแยกความรุนแรง และปัญหาทุจริต ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง นโยบายด้านการศึกษาของ

รัฐบาลและสภาพปัญหาของการใช้หลักสูตรฯ ที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระที่เรียนตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา นอกจากนี้สภาพแวดล้อมและการบริการก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนที่มั่นคงและสะอาด มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนถูกคาดหวังอย่างมากหลังจากได้มีการปฏิรูประบบการศึกษา ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีการควบคุมคุณภาพของสถานศึกษาด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 6 มาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ อันประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ทำให้เกิดกระแสการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นผลอีกประการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว

สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561ก) ในส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุได้นั้น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนเป็น 2 ส่วน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561ก)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ มีความรู้ความสามารถ และมีความจำเป็นต้องเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ ต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อก้าวทันต่อโลกปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างงานที่โดดเด่น มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านวุฒิภาวะ คุณลักษณะ ศักยภาพความรู้ ความสามารถทางศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน การบริหารงานสถานศึกษาจำเป็นอย่างไรที่จะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะเอื้อต่อความสำเร็จ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย (Bennis, 2000) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงย่อมนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นการทำงานของบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเป็นต้นแบบนำทาง สร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม กล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น เสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา (Kouzes and Posner, 2012)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิชาภาษาไทย 45.71 วิชาภาษาอังกฤษ 30.89 วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 28.54 วิชาคณิตศาสตร์ 19.16 ในทุกรายวิชา มีผลร้อยละของการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศ (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564) จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้ผลการทดสอบ ได้คะแนนมาตรฐานเฉลี่ยสูงขึ้นทุกวิชา เพื่อปรับปรุงทางการบริหารสถานศึกษา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อรักษาคุณภาพของผู้เรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ที่มีคะแนนต่ำกว่า

ระดับประเทศให้สูงกว่าระดับประเทศ เนื่องจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี มีความสำคัญอย่างมากต่อผู้เรียน กล่าวคือ 1) ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 3) ใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน และ 4) ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ เพราะฉะนั้นแล้วการปรับปรุงและยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564)

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จึงได้กำหนดนโยบาย ผลผลิต กลยุทธ์ ที่เป็นไปตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 อีกทั้ง เพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาซึ่งกำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน โดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญา ของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกในอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้กลุ่มงาน/หน่วยงาน และโรงเรียนในสังกัดดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้มีความสอดคล้อง และคำนึงถึงผลผลิต ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย ผลผลิต กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อให้โครงการ/กิจกรรมของกลุ่มงาน/หน่วยงาน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีผลการดำเนินการที่สามารถตอบรับ/สนับสนุนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติต่อไปในอนาคต (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564)

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อแก้ไขปัญหาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีต่ำกว่าระดับประเทศ จึงมุ่งเน้นศึกษาเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) เนื่องจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลุ่มวิชาต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทยและกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับ

คุณภาพผู้เรียนในความสามารถในการอ่าน การเขียน และการสื่อสาร กลุ่มสาระวิชา คณิตศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในความสามารถในการคิดคำนวณ และกลุ่ม สาระวิทยาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหา

จากสภาพความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อนำไปใช้เป็น ข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จากแนวคิดของKouzes and Posner (2012) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การเป็นต้นแบบนำทาง 2) การสร้างแรงบันดาลใจต่อ วิทยาลัยที่ตนร่วม 3) ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน 4) การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน ให้ผู้อื่น 5) การเสริมสร้างกำลังใจ
2. คุณภาพผู้เรียน ศึกษาจากหลักการประเมินคุณภาพผู้เรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ประกอบด้วย

5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่าน 2) ความสามารถในการเขียน 3) ความสามารถในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการคิดคำนวณ 5) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู อัตราจ้างในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการ ในตำแหน่งครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 138 โรงเรียน จำนวน 1,655 คน

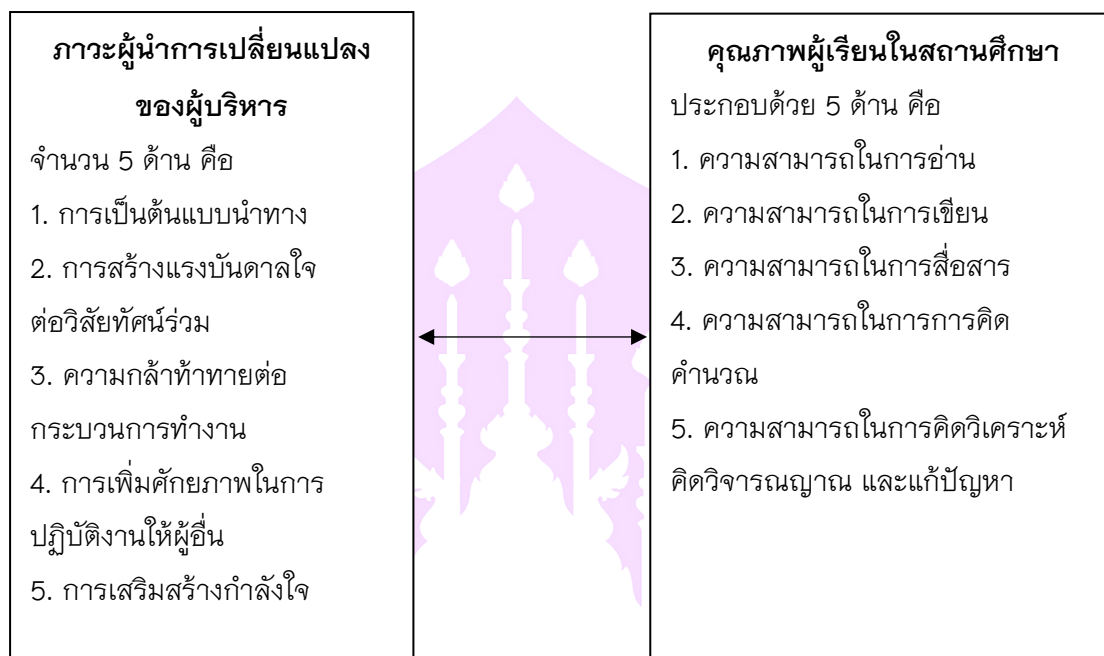
ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Kouzes and Posner (2012) จำนวน 5 ด้าน คือ
 - 1.1 การเป็นต้นแบบนำทาง
 - 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม
 - 1.3 ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน
 - 1.4 การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น
 - 1.5 การเสริมสร้างกำลังใจ
2. คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ
 - 2.1 ความสามารถในการอ่าน
 - 2.2 ความสามารถในการเขียน
 - 2.3 ความสามารถในการสื่อสาร
 - 2.4 ความสามารถในการคิดคำนวณ
 - 2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยใช้แนวคิดของKouzes and Posner (2012) เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การเป็นต้นแบบนำทาง 2) การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม 3) ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน 4) การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น 5) การเสริมสร้างกำลังใจ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่าน 2) ความสามารถในการเขียน 3)

ความสามารถในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการคิดคำนวณ 5) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คติวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาศักยภาพของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1.1 **การเป็นต้นแบบนำทาง** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน มีการวางแผน ตรวจสอบความคืบหน้าการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา และให้ความนับถือ มุ่งมั่นในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมาย

1.2 **การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน

ให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม พยายามให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา พยายามสร้างแรงบันดาลใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความหวังต่อความวาดฝันเกิดความปรารถนาแรงกล้าที่จะไปให้ถึงวิสัยทัศน์ สร้างความเข้าใจที่ตรงกันภายในสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน

1.3 ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความคิดใหม่และวิธีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ กระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้ทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มีความกล้าในการตัดสินใจต่อความเสี่ยงอย่างชาญฉลาด

1.4 การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้กำลังใจครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน สามารถสร้างทีมงานในสถานศึกษามอบอำนาจและการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาแสดงศักยภาพในการทำงาน ชื่นชมและยินดีกับครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

1.5 การเสริมสร้างกำลังใจ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานและรางวัลของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา พิจารณาความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาโดยการฉลองความสำเร็จ ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการทุ่มเทแรงกายแรงใจของ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐานซึ่งวัดจากความคิดเห็นของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

2.1 ความสามารถในการอ่าน หมายถึง การรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบายความหมายนัยตรงและความหมายนัยประหวัดของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารได้ เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายต่าง ๆ ในคู่มือ แยกแยะ

ข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่อง
ที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2.2 ความสามารถในการเขียน หมายถึง การเขียนการสะกดคำ ประโยค และ
เขียนข้อความหรือเรื่อง เขียนสื่อสารโดยใช้คำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและ
แผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบ
รายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์
ทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด และมีมารยาทในการเขียน

2.3 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง การรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม
ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยน
ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง เล่าเรื่องย่อหรือสรุป
จากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู การเจรจาต่อรอง เพื่อขจัด
และลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผล
และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบ
ที่มีต่อตนเองและสังคม

2.4 ความสามารถในการคิดคำนวณ หมายถึง การใช้ทักษะการคิดคำนวณ
ความคิดรวบยอด และเชื่อมโยงความรู้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยวิธีที่หลากหลาย มีกระบวนการ
แก้ปัญหอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา
หมายถึง การคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ ประมวลความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่
สามารถวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาได้ตามความ
เหมาะสม

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการบริหาร
ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2. เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับ
คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 1.1 ความหมายของผู้นำ
 - 1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
2. แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 2.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.5 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
3. แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน
 - 3.1 ความหมายของคุณภาพผู้เรียน
 - 3.2 ความสำคัญของคุณภาพผู้เรียน
 - 3.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน
4. สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีความสามารถที่จะทำให้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน ดังความหมายต่อไปนี้

ธีระ รุณเจริญ (2550) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่จะมาประสานช่วยให้คนทั้งหลายรวมกันว่าจะเป็นการอยู่ร่วมกันก็ตามหรือทำการร่วมกันก็ตาม ให้พ้นไปได้ด้วยดี สู่จุดหมายที่ดั่งตามภาวะผู้นำ คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดั่งตาม

พิมพ์อร สดเอี่ยม (2554) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีส่วนทำให้หน่วยงานหรือองค์การดำเนินภารกิจเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำจะสร้างความไว้วางใจ การยอมรับ และความน่าเชื่อถือ รวมถึงการกระทำในสิ่งที่มีจริยธรรม แสดงออกถึงการเป็นผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรม และการปฏิบัติงาน

วันชัย ปานจันทร์ (2556) กล่าวว่า บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำ และต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถอันเกิดจากตัวของเขาเองเสียก่อนจนกลายเป็นที่ยอมรับ นับถือหรือยกย่องของกลุ่มให้เป็นผู้นำและนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 5 อย่างต่อไปนี้

1. มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น
2. มีบทบาทเหนือบุคคลอื่น
3. มีบทบาทสำคัญที่สุดที่ทำให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมาย
4. ได้รับเลือกจากผู้อื่นให้เป็นผู้นำ
5. เป็นหัวหน้าของกลุ่ม

สรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีกลยุทธ์ในการชี้นำผู้อื่นเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย ได้รับการยอมรับ นับถือ หรือยกย่องให้เป็นผู้นำ สามารถจูงใจและประสานงานกับทุกคนให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของภาวะผู้นำ

คำว่า ภาวะผู้นำ เป็นการมีอิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และเกิดการเปลี่ยนแปลง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำ ไว้ดังต่อไปนี้

สมุทรร ชำนาญ (2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้นำและผู้ตาม (Followers) หรือสมาชิกในองค์การที่พฤติกรรมของผู้นำสามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ทำให้ผู้ตามยอมรับปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการได้

ภารดี อนันต์นาวิ (2555) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำ ในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะพฤติกรรมความสามารถหรือกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ หรือเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น กลุ่มคน และสามารถสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนา ทำให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธาการยอมรับ ความพยายามอุทิศตัว การใช้ความสามารถอย่างดีที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนเองหรือกลุ่มตนกระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย

สาคร สุขศรีวงศ์ (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การชักจูงให้บุคคลอื่นแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้นำ สามารถบังคับบัญชาบุคคลอื่นโดยได้รับการยอมรับ และยกย่องจากบุคคลอื่นเป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ สร้างอิทธิพลจูงใจโน้มน้าวต่อผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ในการบริหารองค์การต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมี “ภาวะผู้นำ” เพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุเป้าหมายได้ดังนี้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำช่วยสร้างความกระจ่างและชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถรับรู้กำลังทำอะไร สิ่งไหน คือ ความสำคัญให้การเรียงลำดับความสำคัญ ให้มองเห็นถึงความเป็นจริงขององค์การให้แก่ผู้อื่น และช่วยให้มองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายที่ดำเนินไปอย่างชัดเจนภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามยุคโลกาภิวัตน์ของโลก

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555) กล่าวว่า คนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จ หากไม่มุ่งพัฒนาคน ไม่มุ่งพัฒนาภาวะผู้นำ แม้จะมีเทคโนโลยีทันสมัยเพียงใดก็ไม่อาจจะเติบโตก้าวหน้าได้ ซึ่งแม้จะมีข้อถกเถียงกันว่าภาวะผู้นำมีมาแต่กำเนิดหรือเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นได้ในภายหลัง ซึ่งแม้จะยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน แต่ก็มีข้อยืนยันจากผลการวิจัยมากมายแล้วว่า ภาวะผู้นำไม่ได้มีมาแต่กำเนิดแต่ต้องพัฒนาขึ้นอย่างทุ่มเทและต้องทำงานอย่างหนัก ดังนั้นทุกคนก็มีสมรรถภาพที่จะพัฒนาเป็นผู้นำได้เช่นกัน

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำว่ามีค่ากล่าวโบราณว่า “ฝูงสุนัขที่มีสิงโตนำดีกว่าฝูงสิงโตที่ไม่มีสุนัขนำ” ความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงของคำกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของผู้นำในกลุ่ม ซึ่งหากกลุ่มที่มีผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูง มีศักยภาพ มีความสามารถเปรียบเทียบกับสิงโตที่เป็นสัตว์ที่มีความเป็นผู้นำ เป็นเจ้าป่า ฯลฯ แม้ว่าผู้ตามดูเหมือนภายนอกจะด้อยศักยภาพหรือความสามารถ ผู้นำก็จะสามารถพัฒนาหรือดึงศักยภาพความสามารถของผู้ตามออกมาได้ ทำให้กลุ่มนี้มีประสิทธิผลมากกว่ากลุ่มที่มีผู้นำมีภาวะผู้นำต่ำแต่อาจได้มาอยู่ในตำแหน่งผู้นำเนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ

กุลชลี จงเจริญ (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำ หมายถึง ปัจจัยสำคัญในการบริหารเพื่อความสำเร็จ หากผู้บริหารได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน เพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์การที่รับผิดชอบไปสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำ หมายถึง ปัจจัยที่สำคัญในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จ มาจากภาวะผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามเป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีผู้ให้ความหมายหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ ดังนี้

รัตติกโรจน์ จงวิศาล (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน และแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ผู้นำทำงานหรือการจัดการโดยการเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามหรือผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในหน้าที่หรือภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มองค์กรสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของผู้ร่วมงานไปสู่ผลประโยชน์ขององค์กรหรือสังคม และพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น

กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมทางการบริหารผู้บริหารที่ได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นพยายามในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง เพื่อช่วยให้พนักงานได้มีความมุ่งมั่นพยายามให้เกิดผลงานที่สูงขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการพัฒนาทักษะความสามารถและศักยภาพของพนักงานให้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ผลประโยชน์ขององค์กรในอนาคต

Razik and Swanson (1995 อ้างอิงใน สุมาลี สระโบล, 2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ลักษณะผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งองค์การให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยยกระดับคุณธรรมและแรงจูงใจจนส่งผลทำให้สมาชิกรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มที่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะให้งานสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องช่วยให้สมาชิกเห็นความสำคัญและคุณค่า ผลงาน และแนวทางการทำงานให้สำเร็จ ชักจูง ให้สมาชิกเห็นประโยชน์ของทีมและองค์การเป็นหลัก และต้องเปลี่ยนระดับความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ให้สูงขึ้นและขยายมากขึ้นด้วย

Yukl (2008) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การทำให้ผู้ตามเกิดความรู้สึกไว้วางใจ ซินชม จงรักภักดี และเคารพยกย่องในตัวผู้นำ และผู้นำการเปลี่ยนแปลงยังกระตุ้นให้ผู้ตามปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าความคาดหวัง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวังเป็นผลให้การปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง พัฒนาความสามารถและศักยภาพไปสู่ระดับที่สูงขึ้น โดยผู้บริหารแสดงบทบาททำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกไว้วางใจ ตระหนักรู้ภารกิจ และวิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดีและจูงใจให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินกว่าความสนใจของตนเอง ซึ่งนำไปสู่ประโยชน์ขององค์กร

ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับองค์กร ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำย่อมจะนำองค์กร ให้ประสบผลสำเร็จ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2553) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อกระบวนการเชิงระบบทุกงาน ซึ่งเป็น การเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำให้เต็มความสามารถให้เกิดพลังอิทธิพลในการครองให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือพร้อมใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ผู้นำเกิดบารมี ได้รับความเชื่อมั่นความนับถือ กำลังใจ ความอบอุ่นในการร่วมทีมหรือกลุ่มดำเนิน กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีคุณลักษณะที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญขึ้น ภาวะผู้นำลักษณะนี้ มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และ วัฒนธรรมองค์กรพร้อมไปกับการส่งเสริมการริเริ่มสร้างสรรค์ด้านผลงาน ผลิตภัณฑ์และ เทคโนโลยีใหม่ ๆ อีกด้วย

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการ ที่เป็นองค์รวม และเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานย่อยขององค์กร โดยผู้นำจะมีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจัดการเรื่องข้อจำกัดในการ ปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นออก ผู้นำหรือผู้บริหารจะมีการคำนึงถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริม ความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันเป็นทีมการสอนทักษะให้แก่ผู้ตามให้มีความคิดที่จะ แก้ปัญหาต้องการการริเริ่ม การกระตุ้นการแข่งขันในด้านความคิด การกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานได้ มีส่วนร่วมตัดสินใจ รวมทั้งให้มีการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาในเชิงสร้างสรรค์ของการจัดการ ความขัดแย้ง ผู้นำจะทำการปรับปรุงการบริหารและโครงสร้างองค์กร เพื่อสร้างค่านิยมและ วัตถุประสงค์หลักขององค์กร

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2555) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับองค์กรเพราะจะเพิ่มเสริมความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว งานของภาวะผู้นำจึงไม่ใช่เป็นการดำเนินงานตามกรอบงานประจำ แต่จะเป็นการดำเนินงาน ให้เกิดผลเปลี่ยนสร้างสรรค์ขององค์กร ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาองค์กรภายใต้ สถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลง

Razik and Swanson (2001) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ การคิดอุปายวิธีที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและผู้นำจะกระทำเสมือนกับผู้ควบคุมการเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร โดยผู้นำขององค์กรที่ดีต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงาน ภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำองค์กรสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวคิด ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Burns (1978 อ้างอิงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้รับการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม และในทางกลับกัน ผู้ตามก็ส่งอิทธิพลต่อการแก้ไขพฤติกรรมผู้นำเช่นเดียวกัน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงพยายามยกระดับของการตระหนักรู้ของผู้ตาม โดยการยกระดับแนวความคิดและค่านิยมทางศีลธรรมให้สูงขึ้น เช่น เรื่องเสรีภาพ ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกัน สันติภาพและความเป็นมนุษยธรรม ซึ่งอาจจะเป็นผู้นำหรือผู้ตามและอาจจะเกี่ยวกับคนมีอิทธิพลเท่าเทียมกัน สูงกว่า หรือต่ำกว่าก็ได้ ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นปฏิสัมพันธ์ของบุคคลากรที่มีความแตกต่างกันในด้านอำนาจ ระดับแรงจูงใจหรือทักษะเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งเกิดได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำติดต่อกับผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ผู้นำจะใช้รางวัลเพื่อตอบสนองความต้องการและเพื่อแลกเปลี่ยนกับความสำเร็จในการทำงาน ถือว่าผู้นำและผู้ตามอยู่ในความต้องการระดับขั้นแรกตามทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของมาสโลว์

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะตระหนักถึงความต้องการและจูงใจของผู้ตาม ผู้นำและผู้ตามมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเปลี่ยนผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้นำแบบจริยธรรม คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม และจะกระตุ้นผู้ตามให้เกิดความสำนึก และยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ และทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์และยึดถือค่านิยมเชิงจริยธรรม เช่น อิสระภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพ และมนุษยชน

3. ภาวะผู้นำแบบจริยธรรม คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนเป็นผู้นำแบบจริยธรรมอย่างแท้จริง เมื่อผู้นำได้ยกระดับความประพฤติ และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้งผู้นำและผู้ตามให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย อำนาจของผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม ทำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยม

กับวิธีปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามเกิดความต้องการในระดับขั้นที่สูงกว่า ตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ หรือระดับการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบิร์ต แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนสภาพทำให้ผู้นำและผู้ตามไปสู่จุดมุ่งหมายที่สูงขึ้น

Bass and Avolio (1994 อ้างอิงใน รัตติกรณ จงวิศาล, 2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่า ความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับสูงขึ้นและศักยภาพสูงมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มและขององค์กร การจูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มขององค์กรและสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตามนี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ คือ

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือภาวะผู้นำเชิงบารมี คือ การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่างสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพ ศรัทธา ไว้วางใจ ผู้นำจะมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤติ ผู้นำจะเป็นผู้ที่ศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กร ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้นำจะมีวิสัยทัศน์ และแสดงความมั่นใจ รวมถึงช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายวิสัยทัศน์นั้น สำหรับองค์ประกอบด้านอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์นี้ เป็นองค์ประกอบแรกหรือองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้นำกลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

2. การสร้างแรงบันดาลใจ คือ การที่ผู้นำจะประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจในการให้ความหมายและความท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมให้มีชีวิตชีวา ผู้นำจะมีการนำเสนอวิสัยทัศน์ที่น่าดึงดูดสำหรับอนาคต และจะสื่อสารความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกันผู้จะแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้และมีอนาคตในแง่บวก การสร้างแรงบันดาลใจนี้เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและการกระตุ้นทางปัญญา โดยการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลทำให้ผู้ตามรู้สึกกว่าตัวเองมีคุณค่าและกระตุ้นให้พวกเขา

สามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาช่วยให้ผู้ตามจัดการกับอุปสรรคของตนเองและเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การกระตุ้นทางปัญญา คือ การที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผลผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่ ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเปิดโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล คือ ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล ในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ชและเป็นพี่เลี้ยงของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการให้คำแนะนำ การสนับสนุนและการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อผลสัมฤทธิ์และการเติบโตของแต่ละคนผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตามโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทาง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว ผู้นำสนใจในความกังวลของแต่ละบุคคลเห็นปัจเจกบุคคลเป็นบุคคลที่ครบมากกว่าเป็นพนักงานหรือเป็นเพียงปัจจัยการผลิตผู้นำจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถ ผู้นำจะดูแลตามว่าต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนและการช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบหรือไม่อย่างไร

Robbins and Coulter (2012 อ้างอิงใน สุมาลี สะโรบล, 2562) กล่าวว่า ผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูงและมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลง อาจกำหนดได้ ดังนี้

1. มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้ง (Profound Effect) ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
2. เป็นผู้มีความเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
3. สามารถเปลี่ยนความคิดความอ่านของผู้ใต้บังคับบัญชา
4. กระตุ้นและคลี่คลายใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทุ่มเททำงานได้มากเป็นพิเศษ

5. เพิ่มและเสริมประสิทธิภาพผู้ใต้บังคับบัญชาในส่วนที่เหนือกว่าผู้นำเชิงกิจกรรม

6. มีผลเป็นที่ประจักษ์ในหลายองค์กรจากผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงว่าเหนือกว่าผู้นำเชิงกิจกรรม

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่ใช้การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจให้สูงขึ้น จนส่งผลให้ผู้ร่วมงาน รู้สึกอยากเปลี่ยนแปลง และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

Blake and Mouton (1964) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่างคือ คนและผลผลิต ซึ่งรูปแบบของการบริหารจะแบ่งคุณลักษณะผู้นำไว้ 5 แบบ คือ

1. แบบมุ่งงาน ผู้บริหารจะมุ่งเอาแต่งานเป็นหลักสนใจคนน้อย มีพฤติกรรมแบบเผด็จการจะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม เน้นผลผลิตไม่สนใจสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน ห่างเหินผู้ร่วมงาน

2. แบบมุ่งคนสูง ผู้บริหารจะเน้นการใช้มนุษย์สัมพันธ์และเน้นความพึงพอใจของผู้ตามในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลผลิตขององค์กร ส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์สิ่งแวดล้อมและงานที่น่าอยู่ จะมุ่งผลงานโดยไม่สร้างความกดดันแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่า บุคลากรมีความสุขในการทำงาน การนิเทศในการทำงานควรมีเพียงเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมในการทำงาน ลักษณะคล้ายการทำงานในครอบครัวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ความสนุกสนานในการทำงานของผู้ร่วมงานเพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านต่าง ๆ

3. แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ ผู้บริหารจะสนใจคนและสนใจงานน้อยมาก ใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยเพื่อให้งานดำเนินไปตามที่มุ่งหมาย และคงไว้ซึ่งสมาชิกภาพขององค์กร ผู้บริหารมีอำนาจในตนเองต่ำ มีการประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาน้อยเพราะขาดภาวะผู้นำ และมักจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเป็นส่วนใหญ่

4. แบบทางสายกลาง ผู้บริหารหวังผลงานเท่ากับขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบแบบแผน ผลงานได้จากการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นขวัญความพึงพอใจ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอำนาจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นตามความคาดหวังของผู้บริหาร มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำงานหลีกเลี่ยงการทำงานที่เสี่ยงเกินไป มีการประนีประนอมในการจัดการกับความขัดแย้ง ผู้ร่วมงานคาดหวังว่าผลประโยชน์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำลงไป

5. แบบทำงานเป็นทีม ผู้บริหารให้ความสนใจทั้งเรื่องงานและขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ความต้องการขององค์กรและความต้องการของคนทำงานจะไม่ขัดแย้งกัน เน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานสนุก ผลสำเร็จของงานเกิดจากความรู้สึกยึดมั่นของผู้ปฏิบัติในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ตาม เกิดจากความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ผู้บริหารแบบนี้เชื่อว่า ตนเป็นเพียงผู้เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น อำนาจการวินิจฉัยสั่งการและอำนาจการปกครองบังคับบัญชาอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

Bass (1985) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ได้ผลดียิ่งขึ้นหรือให้ได้ผลเกินความคาดหวัง ผู้บริหารจะต้องแสดงความเป็นผู้นำทั้ง 2 ลักษณะรวมกัน คือ ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป โดยทิศทางการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำจะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากขึ้นขึ้นอยู่กับ

1. สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงใน สังคมวัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละท้องถิ่น
2. สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ งานเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และวัฒนธรรมองค์กร
3. คุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำเอง ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล

Burns (1978 อ้างอิงใน สุกัญญา เตจ๊ะ, 2564) กล่าวว่า การศึกษาภาวะผู้นำจะต้องนำความคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามกลายเป็นมโนทัศน์รวม (United Conceptually) คือ เป็นปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำกับผู้ตาม และให้ความหมายของผู้นำว่า การให้ผู้ตามปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่แสดงออกถึงค่านิยม แรงจูงใจ ความต้องการ ความจำเป็น ความคาดหวังของทั้งผู้นำและผู้ตาม และมีความเห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ด้านอำนาจ ระดับแรงจูงใจ และทักษะเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำริเริ่มติดต่อกับผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกัน และกัน โดยใช้กระบวนการต่อรอง โดยผู้นำการแลกเปลี่ยนจะใช้รางวัลสนองความต้องการของผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการทุ่มเทความพยายามเพื่อทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งถือว่าทั้งผู้นำ และผู้ตามมีความต้องการอยู่ในระดับแรกของระดับความต้องการของมาสโลว์

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม ค้นหาแรงจูงใจของผู้ตามผลของผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้นำและผู้ตามมีความสัมพันธ์กันในการยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเปลี่ยนผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้นำจริยธรรม ผู้นำการเปลี่ยนแปลงตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม โดยการกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดสำนึก (Conscious) ของความต้องการยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามระดับความต้องการของมาสโลว์และทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์สูงและยึดถือค่านิยมเชิงจริยธรรม เป็นค่านิยมจุดหมาย (End Values) ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ตามถูกรอบงำด้วยอำนาจฝ่ายต่ำ เช่น ความกลัวความโลภ ความเกลียด ความอิจฉาริษยา

3. ภาวะผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกลายเป็นผู้นำจริยธรรมอย่างแท้จริงต่อเมื่อเขาได้ยกระดับด้านความประพฤติของมนุษย์ และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้ง 2 ฝ่าย ให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย สารสำคัญของผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม นำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมกับวิธีปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามรู้สึกเกิดความต้องการอย่างแรงกล้า และเป็นความต้องการที่สูงกว่าเดิม ตามระดับความต้องการของมาสโลว์ หรือระดับการพัฒนาจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้ผู้ตามร่วมกันเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายที่สูงส่งที่ยังประโยชน์แก่ผู้นำและผู้ตาม ภาวะผู้นำดังกล่าว มีลักษณะเป็นเกมต่อเนื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ปลายสุดของแกนตรงกันข้ามกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมุ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะผู้นำจริยธรรม

สรุปได้ว่า แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงว่ามีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาและบริหารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรอย่างสร้างสรรค์และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถควบคุม นำพาครูหรือบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาเช่นผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กร มาร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

Leithwood and Jantzi (1999 อ้างอิงใน เล็ก นักเบตร์, 2555) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1. ด้านการแก้ปัญหา ประกอบด้วย การเข้าใจปัญหา การแก้ปัญหา
2. ด้านการส่งเสริมภาวะผู้นำครู ประกอบด้วย ธรรมชาติและทัศนคติของภาวะผู้นำครู
3. ด้านการสร้างปณิธานต่อการเปลี่ยนแปลงของครู ประกอบด้วย เป้าหมายส่วนตัว ความเชื่อในความสามารถ ความเชื่อในบริบท กระบวนการกระตุ้นทางอารมณ์
4. ด้านการเสริมสร้างเงื่อนไขความเจริญงอกงามในความรู้และทักษะวิชาชีพครู ประกอบด้วย การพัฒนาความสามารถของครูเป็นรายบุคคล
5. ด้านภาวะผู้นำการเรียนรู้ทั้งองค์กร ประกอบด้วย การเรียนรู้เป็นคณะ การเรียนรู้ทั้งสถานศึกษา
6. ด้านการรักษาความสมดุลทางอารมณ์ ประกอบด้วย การป้องกันความเครียดและความหมดอาลัยของครู

Bass (1985 อ้างอิงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือภาวะผู้นำเชิงบารมี หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง หรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพ ศรัทธา ไว้วางใจ ผู้นำจะมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤติ ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แต่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กร ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้นำจะมีวิสัยทัศน์ และแสดงความมั่นใจ รวมถึงช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์นั้น สำหรับองค์ประกอบด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์นี้เป็นองค์ประกอบแรกหรือองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

2. การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้นำจะประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายในการให้ความหมายและความท้าทายในเรื่องราวของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นวิญญาณของทีม ให้มีชีวิตชีวา ผู้นำจะมีการนำเสนอวิสัยทัศน์ที่น่าดึงดูดสำหรับอนาคต และจะสื่อสารความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำจะแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้และมีอนาคตในด้านบวก

3. การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการแสวงหาความคิดใหม่และวิธีใหม่ในการปฏิบัติงาน หรือแก้ปัญหาคือปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในองค์กร กระตุ้นให้กำลังใจให้เกิดการทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนพร้อมที่จะตัดสินใจเสี่ยงอย่างชาญฉลาด

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามมีความรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ชและเป็นพี่เลี้ยงของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการให้คำแนะนำการสนับสนุน และการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อผลสัมฤทธิ์และการเติบโตของแต่ละคนผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตามโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทาง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว

Kouzes and Posner (2012) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ วิธีการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้บรรลุความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมและเกี่ยวข้องกับหลักการปฏิบัติที่ผู้นำใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงโอกาสที่ท้าทายไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. เป็นต้นแบบนำทาง คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน มีการตรวจสอบความคืบหน้าและลงมือแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น มีการวางตนเหมาะสมเป็นที่เคารพนับถือและไว้วางใจจากผู้อื่น มุ่งมั่นในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมาย

2. สร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างความวาดฝันหรือวิสัยทัศน์ในอนาคต ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและพยายามจุดประกายแรงบันดาลใจแก่ผู้ร่วมงานให้เกิดความหวังต่อความวาดฝันดังกล่าว และเกิดความปรารถนาแรงกล้าที่จะไปให้ถึงวิสัยทัศน์นั้น ตลอดจนทำให้ผู้ร่วมงานเห็นความจำเป็นที่ทุกคนต้องปฏิบัติภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน

3. กล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน คือ ผู้นำต้องกระตุ้นให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการแสวงหาความคิดใหม่และวิธีใหม่ในการปฏิบัติงาน หรือแก้ปัญหาคือปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในองค์กร ผู้นำจะกระตุ้นให้กำลังใจให้เกิดการทำลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนพร้อมที่จะตัดสินใจเสี่ยงอย่างชาญฉลาด

4. เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น คือ ผู้นำตระหนักดีว่า ลำพังตนเองคนเดียวไม่สามารถที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้นำจึงเพียรหาผู้อื่นเข้ามาสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม ผู้นำจะกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน มีการสร้างทีมงาน โดยผู้นำนั้นจะมอบอำนาจความรับผิดชอบ การตัดสินใจให้กับผู้ร่วมงาน คำว่า ผู้อื่นมิใช่เพียงผู้ตามเท่านั้น แต่หมายรวมถึงผู้บริหารอื่น ลูกค้า และผู้แทนจัดจำหน่าย เป็นต้น

5. เสริมสร้างกำลังใจ คือ ผู้นำต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามั่นใจว่า พวกเขาจะได้รับผลตอบแทน ถ้าทำผลงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้นำต้องทำหน้าที่เสริมสร้างกำลังใจ โดยการทำให้เห็นคุณค่าของผลงาน การเชื่อมโยงรางวัลเข้ากับผลงาน การสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยการตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา มีการเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานเข้ากับรางวัลทั้งรางวัลจากภายใน หรือรางวัลทางด้านจิตใจ และรางวัลจากภายนอก ซึ่งมีการพิจารณาทั้งความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงาน ควรมีการฉลองความสำเร็จ เพื่อแสดงถึงการเห็นคุณค่าของการทุ่มเทแรงกายแรงใจและการทำงานหนัก โดยการเฉลิมฉลองให้กับสิ่งที่มีคุณค่า ประกาศการฉลองให้ทราบโดยทั่วกันเข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในงานฉลอง สร้างเครือข่ายการสนับสนุนทางสังคมเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ด้วยการทำให้ผู้นำจะได้สร้างจิตวิญญาณของกลุ่ม เพื่อให้เกิดผลงานที่ยอดเยี่ยม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยปรับเปลี่ยนความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ตามแนวคิดของ Kouzes and Posner (2012) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การเป็นต้นแบบนำทาง
2. การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม
3. ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน
4. การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น
5. การเสริมสร้างกำลังใจ

แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน

ความหมายของคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพนักเรียนหรือคุณภาพผู้เรียนเป็นคำสำคัญที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดหลังจากได้รับการศึกษาในหลักสูตร ซึ่งมีนักการศึกษาหรือนักวิจัยได้ให้ความหมายไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

ยีนยง ราชวงษ์ (2553, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่เกิดขึ้นตามหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการจัดการ รักการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ

กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน คือ ผลของการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ และความพึงพอใจของผู้รับบริการที่ประกอบด้วย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

สรุปได้ว่า คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง มีความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีผลการเรียนรู้ที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความสำคัญของคุณภาพผู้เรียน

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้คุณภาพตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพภายในปี 2561 จะต้องมี การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลักคือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มี คุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งคนไทยยุคใหม่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ต้องการเห็นคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงและสามารถก้าวทันโลก โดยมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ 3 ประเด็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) คือ

1. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย
2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม

การจัดการศึกษาด้วยหลักการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองนี้ยังคงสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะในหมวดที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยนั้น แนวทางการปรับปรุงการศึกษา มีอยู่ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) คือ

1. การศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล
2. คนไทยใฝ่รู้: สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3. คนไทยใฝ่ดี: มีคุณธรรม มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย

4. คนไทย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้: มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

ในปี 2553 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีความสนุกกับการเรียนรู้ และมีโอกาส

ได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ ประกอบสภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET, NT, TIMSS, PISA ดำในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ ปัญหาด้านวิกฤตทางสังคมเกี่ยวกับความแตกแยกความรุนแรง และปัญหาทุจริต ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลและสภาพปัญหาของการใช้หลักสูตรฯ ที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมและการบริการก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนที่มั่นคงและสะอาด มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างคุณภาพผู้เรียน คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมการสอนของครูหรือผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้จะต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยสรุปคุณภาพผู้เรียนที่เป็นความรู้และทักษะที่จำเป็นที่ครูต้องนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะมีความเชื่อมโยง

เกี่ยวกับความเป็นอาเซียนทั้งด้านภาษา วัฒนธรรมที่แตกต่าง การคิดและหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (ยี่นยง ราชวงษ์, 2557)

สรุปได้ว่า คุณภาพของผู้เรียนยึดหลักที่สอดคล้องกับการบริหารหลักสูตรและ งานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และ เนื้อหาสาระที่เรียนตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา และจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีความ สมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา รวมถึงสภาพแวดล้อม การบริการ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย

แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการ ศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ) สติปัญญา ความรู้ (หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง เป็นคนดี ของคนรอบข้าง และสังคม)” และในมาตรา 7 ที่ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายแนวทางการประเมิน คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”

กระทรวงศึกษาธิการในยุคปัจจุบันยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้ประกาศวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ว่า คนไทยยุคใหม่จะต้อง ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดีของโลก ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและ การประกอบอาชีพ ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ ผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงยังคง ยึดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก โดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนเป็น 6 ส่วน คือ มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะใน การทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือคุณภาพในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนหรือกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากสารสนเทศผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาในสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินในทุกระดับตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงระดับชาติ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนยังช่วยในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของตนเองอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลภายใต้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับและดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) “มาตรา 9 (3) การกำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา” หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา “มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด” “มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือวาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน จำนวน 2 ด้าน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 3 ด้าน มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพในที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 1 ด้าน เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาคุณภาพผู้เรียนจากมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่

1. ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ
6. ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

ด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่

1. การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
3. การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
4. สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย 2 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้ ซึ่งแต่ละด้านและแต่ละตัวบ่งชี้ มีความสำคัญกับตัวผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน

จากการศึกษาเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ข) เนื่องจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน เนื่องจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2564 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ มีระดับคุณภาพอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยในประเทศ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564)

ทั้งนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทยและกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในความสามารถในการคิดคำนวณและกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาคุณภาพผู้เรียน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่าน 2) ความสามารถในการเขียน 3) ความสามารถในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการคิดคำนวณ 5) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณญาณและแก้ปัญหา เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยการเป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตพลเมืองของประเทศ การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่เป็นผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดคุณภาพผู้เรียนแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) นิยามความสามารถในการอ่าน หมายถึง การอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน ภายในเวลาที่กำหนดและเข้าใจเรื่อง ที่อ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) นิยามความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถด้านการอ่านหนังสือ บทความ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์การอ่าน อ่านได้คล่องแคล่ว และสามารถจับประเด็นเนื้อหาที่อ่านได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) นิยามความสามารถในการอ่าน หมายถึง อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

โสภณ สาทรรสัมฤทธิ์ผล (2563) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงการอ่าน นอกจากนี้อาจหมายรวมถึงเครื่องหมายและภาพต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารประสงค์ให้รับสารได้รับรู้

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่าน หมายถึง การรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบายความหมายนัยตรงและความหมายนัยประหวัดของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารได้ เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายต่าง ๆ ในคู่มือ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2. ความสามารถในการเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) นิยามการเขียน หมายถึง มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำแต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสมใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) นิยามการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำ ประโยค หรือเรื่อง ได้แก่

2.1 การเขียนคำ หมายถึง การเขียนคำที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี โดยวิธีการเขียนคำตามคำบอก

2.2 การเขียนประโยค/เรื่อง หมายถึง การเขียนประโยคง่าย ๆ การเขียนเรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์หรือจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การเขียนย่อความ และการเขียนเรียงความ

โสภณ สาทรรสัมฤทธิ์ผล (2563) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง ทักษะในการใช้ภาษาที่มุ่งถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบจุดประสงค์ตามเจตนาของผู้เขียน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน หมายถึง การเขียนการสะกดคำ ประโยค และเขียนข้อความหรือเรื่อง เขียนสื่อสารโดยใช้คำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด และมีมารยาทในการเขียน

3. ความสามารถในการสื่อสาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) นิยามความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) นิยามความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง พูดยแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดยตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดยรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

โสภณ สาทรรสัมฤทธิ์ผล (2563) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มนุษย์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างกัน ซึ่งสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบโดยเจตนา ที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้การรับรู้หรือความเข้าใจที่ตรงกันนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารนั่นเอง

สรุปได้ว่า ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง การรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู การเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4. ความสามารถในการคิดคำนวณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) นิยามความสามารถด้านการคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทักษะการคิดคำนวณ และความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) นิยามความสามารถด้านการคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดคำนวณ ความคิดรวบยอด และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) นิยามแนวคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้ได้แนวทางการหาคำตอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยบุคคลหรือคอมพิวเตอร์อย่างถูกต้องและแม่นยำ ซึ่งเรียกว่า “อัลกอริทึม” ทักษะการใช้แนวคิดเชิงคำนวณจึงสำคัญต่อการแก้ปัญหา ช่วยสามารถสื่อสารแนวคิดกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยพัฒนาพื้นฐานในเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ข) นิยามการคิดคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการคิดคำนวณ โดยมีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมจนเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดคำนวณ หมายถึง การใช้ทักษะการคิดคำนวณ ความคิดรวบยอด และเชื่อมโยงความรู้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยวิธีที่หลากหลาย มีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง เป็นกระบวนการคิดที่ใช้เหตุผลโดยมีการศึกษาข้อเท็จจริง หลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจแล้ว นำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผลก่อนตัดสินใจว่า สิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) นิยามความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหามาตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563) กล่าวว่า การคิดเชิงวิเคราะห์ มาแจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา หมายถึง การคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ ประมวลความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหามาตามความเหมาะสม

สภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานจึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหารการจัดการศึกษาทุกส่วนและทุกระดับที่เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษายุคใหม่และเพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการลงไปสู่ส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น จึงให้มีการหลอมรวมเปลี่ยนถ่ายอำนาจการบริหารจัดการของหน่วยงานสำคัญที่กำกับดูแลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการยุบเลิกและเกิดสำนักงานใหม่ ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขณะเดียวกันได้มีการหลอมรวมหน่วยงานในระดับกรมซึ่งมีอยู่เดิม คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ เข้าไว้ด้วยกันแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นหน่วยงานใหม่ตั้งขึ้นเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับจังหวัดและอำเภอก็เช่นเดียวกัน ได้มีการยุบเลิกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอและจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นทั่วประเทศ จำนวน 183 เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต รวม 225 เขตจังหวัดฉะเชิงเทราได้กำหนดให้แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการเป็น 2 เขต และให้เรียกชื่อหน่วยงานใหม่ในระดับเขตนี้ว่า "สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา" ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมา จนกระทั่งวันที่ 18 สิงหาคม 2553 ได้แยกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แบ่งเป็น 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัดอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง และอำเภอบ้านโพธิ์ โดยใช้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (เดิม) เป็นที่ทำการ และได้กำหนดการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 9 กลุ่มงาน และ 1 หน่วยงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มกฎหมายและคดี
8. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
9. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

10. หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 หมู่ที่ 1 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลบางดินเปิดอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000 (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564)

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นองค์กรที่มีความปลอดภัยมีความสุข และมีคุณภาพสูง

พันธกิจ (Mission)

1. บริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และสถานศึกษาให้บริการ และจัดการเรียนการสอน มีความปลอดภัยใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 และภัยจากรูปแบบอื่น
2. พัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต1 และสถานศึกษาให้มีมาตรฐาน
3. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความรู้ มีทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รักความเป็นไทย และเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ

เป้าประสงค์หลัก

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษามีการพัฒนาที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมคือนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีทักษะที่เหมาะสมและมีนวัตกรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 บูรณาการการทำงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา

ค่านิยมขององค์กร

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีจิตสาธารณะ และบริการ

วัฒนธรรมองค์กร PADRIEW 1 Model

P: Personality มีบุคลิกภาพที่ดี

A: Alliance มีกัลยาณมิตร

D: Democracy มุ่งคิดแบบประชาธิปไตย

R: Real time พร้อมรับใช้เต็มเวลา

I: Innovation พัฒนานวัตกรรม

E: Education Technology ก้าวล้ำเทคโนโลยี

W: Willingness มีใจมุ่งมั่นทำงาน

1: 1st in Service เน้นบริการสู่ความเป็นเลิศ

เป้าหมายในการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

H: Healthy นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนปลอดภัย

H: Happy สำนักงานและสถานศึกษาแห่งความสุข

H: High Quality คุณภาพการบริการสูง ณ เขตพื้นที่ คุณภาพผู้เรียนสูง ณ สถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ให้ความสำคัญกับ

นโยบายเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน Quick Policy ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 10 ข้อ โดยจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมที่สนับสนุนนโยบายฯ ข้อ ดังนี้

1. การนำพระบรมราโชบาย ของในหลวงรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ
2. การดำเนินการ ด้านประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง คุณธรรม จริยธรรม
3. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย
4. การจัดการศึกษาปฐมวัย
5. Active Learning
6. พาน้องกลับมาเรียน
7. โรงเรียนคุณภาพ
8. Learning Loss
9. RT NT และ O-NET
10. ความปลอดภัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จัดมียุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จิตติสรภาพ ใจอารีย์ (2564) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาดอยสะเก็ดศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาดอยสะเก็ดศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดมั่นในอุดมการณ์มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเที่ยงธรรม มีความหนักแน่นตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสร้างแรงบันดาลใจเชิงบวกมากกว่าการสร้างแรงบันดาลใจเชิงลบ มีทักษะการสื่อสารที่ดี ด้านการกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีความเข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุค การศึกษา 4.0 และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นประชาธิปไตย เคารพสิทธิของผู้อื่น คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและยอมรับในความแตกต่าง เพื่อการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

สุกัญญา เตจ๊ะ (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผล ของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ปภินวิช เต็มใจ (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สุจิตา ทับจาก (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนด้าน ต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลการประกัน คุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านต่ำสุด คือ คุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการประกันคุณภาพ การศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ภาณุวัฒน์ พัฒนา (2565) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์รองลงมา คือ ด้านการกระตุ้น การใช้ปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ 2) การทำงานเป็นทีมของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่าด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมมือ รองลงมา คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการประสานงาน ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และด้านที่ความคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีม

ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงมากและมีความสัมพันธ์ทางบวก ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญากับด้านการร่วมมือ และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

จิราภรณ์ วาสเอื้องวงศ์ (2565) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรศักดิ์ ชนนชนะ (2565) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นลินพร จินตเวชศาสตร์ (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และจำแนกประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาราย พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

มณีพร ศรีบุตร (2565) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

กীরติ ฉิมพุด (2564) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการนิเทศการศึกษา รองลงมา ได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ รองลงมาได้แก่ ทักษะในการทำงาน ความสามารถในการคิด สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร และทักษะในการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในทางบวกทุกด้าน

นฤมล ทัดสา (2564) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษามี 4 กลยุทธ์ดังนี้ 1.1) กลยุทธ์การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 1.2) กลยุทธ์การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก 1.3) กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับครูและ 1.4) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน 2) กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) คู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

กมลชนก ศรีสุตา (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน 5. การปฏิบัติงาน

ของครูผู้สอน กับประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางยกระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรอบรู้ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความเข้าใจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือ ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

ศิวสมณ แป้นทิม (2562) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการประสานงานที่ดี ด้านมีวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการและด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ความสามารถในการสื่อสาร ด้านความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความสามารถในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และการสื่อสารความสามารถในการคิดคำนวณ ความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการเขียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการ ด้านความพร้อมในการศึกษาต่อการฝึกงาน หรือการทำงานและด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณและแก้ปัญหา 3) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การประสานงานที่ดี

มีวิสัยทัศน์ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 50.50 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน

สุภลักษณ์ ศิละวงษ์ (2561) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน บรรยากาศในโรงเรียน อิทธิพลของผู้ปกครองและสังคม และกลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ยุวดี แก้วสอน (2558) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับสูง 4) การพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถดถอยไปในทิศทางเดียวกัน ได้สมการพยากรณ์ $Y = 0.163 + 0.968X$ เมื่อ X คือ ค่าคะแนนของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา Y คือ คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานวิจัยต่างประเทศ

Chisum (2018) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมของโรงเรียน และความสำเร็จของนักเรียน นักวิชาการได้ทำการวิจัยพฤติกรรมความเป็นผู้นำและทำความเข้าใจลักษณะการเปลี่ยนแปลงขององค์กรและผลกระทบที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ในสถานศึกษาแนวทางความเป็นผู้นำที่ระบุโดยนักวิชาการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความสเถียรเชิงพรรณนาแนวทางที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้วิจัยทราบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างและระบบวัฒนธรรมโรงเรียนและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า การเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขเพื่อทดสอบสมมติฐานและตัวแปรที่น่าสนใจ (พฤติกรรม หลักของผู้บริหาร พฤติกรรมของครูและข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน) บรรยายเป็นตัวเลข แบบฟอร์ม ผู้วิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมของ โรงเรียนผู้วิจัยได้ใช้วิธีอธิบายเพื่อระบุความสัมพันธ์ภายในและระหว่างกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ข้อสรุปจากผลลัพธ์ทางสถิติ ได้รูปแบบที่เกิดขึ้นใหม่และวิเคราะห์ผลลัพธ์เชิงคุณภาพเพื่อ บรรยายไปยังข้อมูลข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อวัฒนธรรม ของโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียนทางอ้อมเป็นผู้นำการทำธุรกรรม และความเป็นผู้นำ อิสระ โครงการนี้เป็นวิธีการผสมการศึกษาที่ทดลองด้วย

Kitur (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แบบสำรวจเชิงพรรณนา ประชากร ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยม 130 แห่ง และเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพและมาตรฐาน 5 คน ในเทศมณฑลโบแมท ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเพื่อสุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่เป็นโรงเรียน ชาย หญิง และโรงเรียนผสม จากนั้นจึงใช้สูตรของสโลวินเพื่อให้ได้โรงเรียนทั้งหมด 108 แห่ง ในขณะที่มีการใช้ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อเลือกผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาหนึ่ง คนจากแต่ละโรงเรียน 108 แห่งที่เลือก และเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพและมาตรฐาน 5 คน จากห้าเขตย่อยในเทศมณฑลโบแมท กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 118 คนตอบแบบสอบถามจาก โรงเรียนมัธยม 108 แห่งและ 5 มณฑลย่อยที่เข้าร่วมในการศึกษานี้ เมื่อรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามของผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา คู่มือการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ประกันคุณภาพและมาตรฐาน บันทึก KCSE ของโรงเรียนและผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา เทศมณฑลโบแมท การทดสอบไคสแควร์ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพล ในอุดมคติของผู้บริหารกับผลการเรียน และผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลในอุดมคติของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์อย่างมากกับผลการเรียนของนักเรียนใน KCSE ดังนั้นลักษณะอิทธิพลในอุดมคติ จึงมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การศึกษา แนะนำว่าควรใช้อิทธิพลในอุดมคติและแสดงโดยผู้บริหารเพื่อปรับปรุงผลการเรียนในการสอบ KCSE

Russellm (2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับรูปแบบการจัดการของความเป็นผู้นำเป้าหมายที่ได้รับจากลูกจ้าง ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับรูปแบบการจัดการของความเป็นผู้นำเป้าหมายที่ได้รับจากลูกจ้าง และสิ่งที่พบแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความสัมพันธ์เจตนาและความต้องการของลูกจ้าง ผลที่ได้จะแสดงออกมา ในทางตรงข้าม คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สูงกว่ามีผลต่อเจตนาที่ต่ำกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำกับการให้ผลตอบแทนที่อาจเป็นไปได้และจัดการในทางบวกที่สามารถกระทำได้ ในกรณีการให้ผลตอบแทนที่อาจเป็นไปได้นั้น ความสัมพันธ์จะเป็นไปในทางบวก

Gittens (2009) ได้ศึกษาความเข้าใจในการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหัวหน้าภาควิชาด้านวิชาการ ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของรัฐเวอร์จิเนีย เน้นการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ อิทธิพลการปรับตัว กระตุ้นการปรับตัวของมนุษย์และคุณค่าการปรับตัว จากหัวหน้าภาควิชา สมาชิก ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้า สมาชิก มีความเข้าใจภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างความเข้าใจของสมาชิกกับความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าภาควิชาในด้านวิชาการ

Luft (2012) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกับภาวะ ผู้นำที่เน้นผู้นำเป็นสำคัญ เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้โรงเรียน 2 แห่ง แห่งที่ 1 ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงบริหารแห่งที่ 2 เน้นผู้นำเป็นสำคัญเปรียบเทียบโดยหาข้อมูลจากการสอบถามนักศึกษา ครูผู้สอน ในเรื่องของการบริหารงานวิชาการ การบริหารแบบไหนที่ประสบผลสำเร็จมากกว่ากัน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงบริหาร นักศึกษา และครูผู้สอนมีความเข้าใจในงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนที่ใช้ภาวะผู้นำที่เน้นผู้นำเป็นสำคัญในการบริหาร

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นต้นแบบนำทาง 2) ด้านสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน 4) ด้านเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น 5) ด้านเสริมสร้างกำลังใจ ซึ่งสัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ จากผลการทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติ (O-NET) สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทยและกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดคำนวณ และกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงศึกษาคุณภาพผู้เรียน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการอ่าน 2) ด้านความสามารถในการเขียน 3) ด้านความสามารถในการสื่อสาร 4) ด้านความสามารถในการคิดคำนวณ 5) ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจาร์ณญาณ และแก้ปัญหา เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ คุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งมี ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่

ข้าราชการครู อัตรากำลังในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการในตำแหน่งครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 138 โรงเรียน จำนวน 1,655 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ข้าราชการครู อัตรากำลังในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการในตำแหน่งครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1 (Faul, et. al, 2009) สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Pearson's correlation กำหนดขนาดอิทธิพล (Effect Size) ขนาดกลางเท่ากับ 0.3 ค่าระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ ($1-\beta$) เท่ากับ 0.95 ผลที่ได้คือขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 138 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากให้ครบตามจำนวนตามสัดส่วน

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เมืองฉะเชิงเทรา	575	48
บางน้ำเปรี้ยว	530	44
บางปะกง	361	30
บ้านโพธิ์	189	16
รวม	1,655	138

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับของ Likert (1967) จำนวน 29 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง ระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ (Likert, 1967) จำนวน 31 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง มีความสามารถในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความสามารถในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความสามารถในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความสามารถในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความสามารถในระดับ น้อยที่สุด

โดยประกอบด้วยคำถามตามเนื้อหาของแต่ละด้าน จำนวน 64 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน

ดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน

2. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเป็นต้นแบบนำทาง จำนวน 7 ข้อ

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม จำนวน 6 ข้อ

2.3 ด้านความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน จำนวน 5 ข้อ

2.4 ด้านการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ

2.5 ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ จำนวน 5 ข้อ

3. ด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 31 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ความสามารถในการอ่าน จำนวน 7 ข้อ

3.2 ความสามารถในการเขียน จำนวน 8 ข้อ

3.3 ความสามารถในการสื่อสาร จำนวน 7 ข้อ

3.4 ความสามารถในการคิดคำนวณ จำนวน 4 ข้อ

3.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา จำนวน 5 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหาตามนิยามศัพท์ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดตัวชี้วัด

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดประเด็นคำถามตามตัวชี้วัด โดยให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (index of item objective congruence หรือ IOC)

4. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและลงความเห็นข้อคำถามแต่ละข้อถึงความสอดคล้องและวัดได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Reliability) โดยวิธีคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach Lee Joseph, 1990) พบว่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .985 ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เท่ากับ .967 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพผู้เรียน เท่ากับ .960

7. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อพิจารณาความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการจัดการ (กรุงเทพมหานคร) มหาวิทยาลัยพะเยา ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถาม ไปยังแต่ละโรงเรียนโดยส่งทางไปรษณีย์ด้วยตนเองและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการในเวลา 14 วัน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถามผู้วิจัยขอความร่วมมือสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์ เก็บรวบรวมด้วยตนเองและเก็บข้อมูลจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 103) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 103) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ถ้าค่าความสัมพันธ์ (r) เป็นลบแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้งสองชุดมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม หากค่าความสัมพันธ์ (r) เป็นบวกแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้งสองชุดมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .81 ขึ้นไป หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .61-.80 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .41-.60 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .21-.40 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
- 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ

สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีดังนี้

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยหาความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

n	แทนค่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทนค่า ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทนค่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	แทนค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทนค่า ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
r	แทนค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X	แทนค่า ผลรวมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
X ₁	แทนค่า การเป็นต้นแบบนำทาง
X ₂	แทนค่า การสร้างแรงบันดาลใจต่อความสามารถในการอ่าน

X ₃	แทนค่า ความกล้าทำทหายต่อกระบวนการทำงาน
X ₄	แทนค่า การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น
X ₅	แทนค่า การเสริมสร้างกำลังใจ
Y	แทนค่า ผลรวมของคุณภาพผู้เรียน
Y ₁	แทนค่า ความสามารถในการอ่าน
Y ₂	แทนค่า ความสามารถในการเขียน
Y ₃	แทนค่า ความสามารถในการสื่อสาร
Y ₄	แทนค่า ความสามารถในการคิดคำนวณ
Y ₅	แทนค่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		n = 138	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ			
ชาย		54	39.10
หญิง		84	60.90
รวม		138	100.00
2. อายุ			
ต่ำกว่า 25 ปี		20	14.50
25-30 ปี		29	21.00
31-40 ปี		49	35.50
41-50 ปี		35	25.40
51 ปีขึ้นไป		5	3.60
รวม		138	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	n = 138	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	82	59.40
ปริญญาโท	56	40.60
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	138	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	34	24.60
5-10 ปี	64	46.40
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	40	29.00
รวม	138	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 และเพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 อายุ 25 – 30 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 มีประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด คือ 5 – 10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม แต่ละด้าน 5 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตาราง 3-8

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

ด้าน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร	(n = 138)		ระดับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	การเป็นต้นแบบนำทาง	4.57	0.57	มากที่สุด	1
2	การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม	4.49	0.59	มาก	3
3	ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน	4.51	0.61	มากที่สุด	2
4	การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ ผู้อื่น	4.47	0.60	มาก	4
5	การเสริมสร้างกำลังใจ	4.44	0.69	มาก	5
รวม		4.50	0.61	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นต้นแบบนำทาง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสริมสร้างกำลังใจ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.69)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นต้นแบบนำทาง

การเป็นต้นแบบนำทาง	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการดำเนินงานที่ชัดเจน	4.67	0.76	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมความคิดเห็น	4.51	0.73	มากที่สุด	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน ตรวจสอบ ความคืบหน้าการปฏิบัติงาน	4.61	0.62	มากที่สุด	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาหรือ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี	4.48	0.81	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.61	0.75	มากที่สุด	4
6. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ครู นักเรียน และ ผู้เกี่ยวข้อง ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา และให้ความนับ ถือ	4.43	0.78	มาก	7
7. ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการดำเนินงานให้ บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมาย	4.67	0.68	มากที่สุด	1
รวม	4.57	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 การเป็นต้นแบบนำทาง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการดำเนินงานให้บรรลุผล ตามที่ตั้งเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.68) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการ ดำเนินงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา และให้ ความนับถือ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.78)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม

การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.51	0.70	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	4.49	0.78	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	4.52	0.77	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษามองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์ และภารกิจของสถานศึกษา	4.46	0.75	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามสร้างแรงบันดาลใจแก่ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความหวังต่อความวาทฝันเกิดความปรารถนาแรงกล้าที่จะไปให้ถึงวิสัยทัศน์	4.50	0.71	มาก	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความเข้าใจที่ตรงกันภายในสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.46	0.82	มาก	6
รวม	4.49	0.59	มาก	

จากตาราง 5 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.77) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความเข้าใจที่ตรงกันภายในสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.82)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน

ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความคิดใหม่และวิธีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	4.61	0.69	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.46	0.74	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ	4.54	0.76	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้ทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ	4.45	0.81	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกล้าในการตัดสินใจต่อความเสี่ยงอย่างชาญฉลาด	4.51	0.80	มากที่สุด	3
รวม	4.51	0.61	มากที่สุด	

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความคิดใหม่และวิธีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.69$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้ทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.81$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น

การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.69	0.59	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจกัน	4.41	0.77	มาก	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานในสถานศึกษา	4.43	0.85	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจและการตัดสินใจให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	4.29	0.94	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสดงศักยภาพในการทำงาน	4.56	0.74	มากที่สุด	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษา ชื่นชมและยินดีกับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	4.44	0.81	มาก	3
รวม	4.47	0.60	มาก	

จากตาราง 7 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.59$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสดงศักยภาพในการทำงาน ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มอบอำนาจและการตัดสินใจให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.94$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต 1 ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ

การเสริมสร้างกำลังใจ	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานและรางวัลของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.63	0.77	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	4.31	0.85	มาก	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาโดยการมองความสำเร็จ	4.46	0.86	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการทุ่มเทแรงกายแรงใจของ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.37	0.87	มาก	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	4.43	0.94	มาก	3
รวม	4.44	0.69	มาก	

จากตาราง 8 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การเสริมสร้างกำลังใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานและรางวัลของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.77) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาโดยการมองความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.86) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.85)

ตอนที่ 3 คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

การวิเคราะห์คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม แต่ละด้าน 5 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตาราง 9-14

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

ด้าน	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา	n = 138		ระดับคุณภาพผู้เรียน	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
1.	ความสามารถในการอ่าน	4.49	0.53	มาก	2
2.	ความสามารถในการเขียน	4.48	0.49	มาก	4
3.	ความสามารถในการสื่อสาร	4.51	0.50	มากที่สุด	1
4.	ความสามารถในการคิดคำนวณ	4.43	0.62	มาก	5
5.	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา	4.49	0.54	มาก	3
รวม		4.48	0.54	มาก	

จากตาราง 9 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ความสามารถในการอ่าน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.53) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.54) ความสามารถในการเขียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.49) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการคิดคำนวณ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านความสามารถ
ในการอ่าน

ความสามารถในการอ่าน	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้เรียนสามารถรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจาก ตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน	4.68	0.59	มากที่สุด	1
2. ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทรอยแก้วและบท ร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน	4.43	0.72	มาก	5
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายนัยตรงและ ความหมายนัยประหวัดของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร	4.43	0.84	มาก	6
4. ผู้เรียนสามารถเข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือ ต่างๆ ได้	4.41	0.80	มาก	7
5. ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง	4.53	0.66	มากที่สุด	2
6. ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต	4.46	0.70	มาก	3
7. ผู้เรียนมีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน	4.46	0.87	มาก	4
รวม	4.49	0.53	มาก	

จากตาราง 10 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ความสามารถในการอ่าน ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.49$,
S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ
ผู้เรียนสามารถรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน
($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.59) รองลงมา ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง
($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถเข้าใจ
คำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ ได้ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.80)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านความสามารถ
ในการเขียน

ความสามารถในการเขียน	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้เรียนสามารถเขียนการสะกดคำ ประโยค และเขียนข้อความหรือเรื่องได้	4.59	0.70	มากที่สุด	1
2. ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารโดยใช้คำชัดเจนเหมาะสม	4.46	0.64	มาก	4
3. ผู้เรียนสามารถใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียนได้	4.43	0.74	มาก	8
4. ผู้เรียนสามารถเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว และกรอกแบบรายการต่าง ๆ ได้	4.46	0.67	มาก	5
5. ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและอ่านได้	4.46	0.84	มาก	7
6. ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	4.53	0.61	มากที่สุด	2
7. ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัดและครึ่งบรรทัด	4.46	0.69	มาก	6
8. ผู้เรียนมีมารยาทในการเขียน	4.47	0.73	มาก	3
รวม	4.48	0.49	มาก	

จากตาราง 11 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ความสามารถในการเขียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถเขียนการสะกดคำ ประโยค และเขียนข้อความหรือเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.70) รองลงมา ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียนได้ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.74)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ด้านความสามารถ
ในการสื่อสาร

ความสามารถในการสื่อสาร	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารได้	4.63	0.65	มากที่สุด	1
2. ผู้เรียนมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอด ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง	4.43	0.71	มาก	6
3. ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อหรือสรุปความจากเรื่อง ที่ฟังและดูได้	4.53	0.69	มากที่สุด	3
4. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่อง ที่ฟังและดูได้	4.40	0.75	มาก	7
5. ผู้เรียนสามารถเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลด ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้	4.53	0.69	มากที่สุด	4
6. ผู้เรียนสามารถเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง	4.54	0.62	มากที่สุด	2
7. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม	4.48	0.77	มาก	5
รวม	4.51	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 12 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ความสามารถในการสื่อสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด
คือ ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารได้ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.65) รองลงมา ผู้เรียนสามารถเลือก
รับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.62)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่อง
ที่ฟังและดูได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.75)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถ
ในการคิดคำนวณ

ความสามารถในการคิดคำนวณ	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการคิดคำนวณ และ ความคิดรวบยอดได้	4.58	0.70	มากที่สุด	1
2. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	4.33	0.86	มาก	4
3. ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดย วิธีที่หลากหลาย	4.38	0.79	มาก	3
4. ผู้เรียนมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็น รูปธรรม	4.41	0.79	มาก	2
รวม	4.43	0.62	มาก	

จากตาราง 13 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ความสามารถในการคิดคำนวณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด
คือ ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการคิดคำนวณ และความคิดรวบยอดได้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.70)
รองลงมา ผู้เรียนมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อ
ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทักษะกระบวนการทาง
คณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.86)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณและแก้ปัญหา	n = 138		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและ แก้ปัญหาได้	4.62	0.65	มากที่สุด	1
2. ผู้เรียนสามารถประมวลความรู้และสร้างองค์ ความรู้ใหม่	4.44	0.72	มาก	4
3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หา เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้	4.47	0.78	มาก	3
4. ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.41	0.76	มาก	5
5. ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ตามความเหมาะสม	4.51	0.75	มากที่สุด	2
รวม	4.49	0.54	มาก	

จากตาราง 14 แสดงว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและ
แก้ปัญหา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้
($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.65) รองลงมา ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.51$,
S.D. = 0.75) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ
($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	(X)	(x ₁)	(x ₂)	(x ₃)	(x ₄)	(x ₅)	(y ₁)	(y ₂)	(y ₃)	(y ₄)	(y ₅)	(Y)
(X)	1	.919**	.917**	.930**	.951**	.892**	.819**	.749**	.717**	.822**	.786**	.830**
(x ₁)		1	.860**	.817**	.822**	.706**	.693**	.616**	.582**	.710**	.643**	.691**
(x ₂)			1	.782**	.815**	.757**	.747**	.723**	.671**	.774**	.705**	.773**
(x ₃)				1	.900**	.812**	.781**	.695**	.664**	.765**	.758**	.781**
(x ₄)					1	.851**	.795**	.731**	.684**	.769**	.750**	.797**
(x ₅)						1	.771**	.698**	.715**	.777**	.782**	.797**
(y ₁)							1	.841**	.795**	.842**	.867**	.934**
(y ₂)								1	.854**	.818**	.825**	.938**
(y ₃)									1	.844**	.858**	.932**
(y ₄)										1	.863**	.925**
(y ₅)											1	.939**
(Y)												1

หมายเหตุ : **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.830$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงและค่อนข้างสูง ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมี 2 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ความสามารถในการอ่าน ($r = .819$) ความสามารถในการคิดคำนวณ ($r = .822$) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในระดับค่อนข้างสูง มี 3 ด้าน คือ ความสามารถในการเขียน ($r = .749$)

ความสามารถในการสื่อสาร ($r = .717$) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหา ($r = .786$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.90 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 35.50 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 59.40 และมีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี ร้อยละ 46.40 จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การเป็นต้นแบบนำทาง ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น และการเสริมสร้างกำลังใจ ตามลำดับ
2. ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

คิดวิเคราะห์ญาณ และแก้ปัญหา ความสามารถในการเขียน และความสามารถในการคิดคำนวณตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .830$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความสามารถในการอ่าน ($r = .819$) และความสามารถในการคิดคำนวณ ($r = .822$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความสามารถในการเขียน ($r=.749$) ความสามารถในการสื่อสาร ($r=.717$) และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณและแก้ปัญหา ($r=.786$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นต้นแบบนำทาง รองลงมา คือ ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสริมสร้างกำลังใจ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ดังที่ Kouzes and Posner (2012) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ วิธีการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้บรรลุความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมและเกี่ยวข้องกับหลักการปฏิบัติที่ผู้นำใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงโอกาสที่ท้าทายไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ วาสเอื้องวงศ์ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิดา ทับจาก (2564) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปภินวิช เต็มใจ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร รองลงมา คือ ความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ และแก้ปัญหา ความสามารถในการเขียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการคิดคำนวณ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจาก ความสามารถในการสื่อสารเป็นทักษะที่ผู้เรียนในปัจจุบันได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องทั้งจากเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ง่าย และช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งจากการส่งข้อความและการใช้โซเชียลมีเดียต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถในการสื่อสารเด่นชัด แต่ขณะเดียวกันความสามารถในการคิดคำนวณเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนก่อเกิดเป็นสมรรถนะประจำตัวของผู้เรียน กลับถดถอยลงเนื่องจากเทคโนโลยีด้วยเช่นกัน เพราะผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการคิดคำนวณแทนตนเอง ทั้งจากการใช้เครื่องคิดเลขจากแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ การใช้งานเว็บไซต์ต่าง ๆ ช่วยคิดคำนวณหาผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือแม้กระทั่งการสร้างกราฟ 3 มิติจากสมการของพีชคณิตที่สามารถทำได้ง่ายเพียงใช้เว็บไซต์และคำสั่งเพียงเล็กน้อย ทำให้ผู้เรียนขาดการฝึกฝนการคิดคำนวณในระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูง ผู้เรียนจึงขาดสมรรถนะในด้านการคิดคำนวณ ดังนั้น ผู้เรียนที่มีคุณภาพต้องมีแนวคิดที่สอดรับเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์คนไทยยุคใหม่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดีของโลก ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและ

การประกอบอาชีพ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะ หลักสูตรสถานศึกษาจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ หรือไม่ หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียน มีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมและการบริการก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนที่มั่นคงและสะอาด มีแหล่งเรียนรู้ เพียงพอทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศวัสมน แป้นทิม (2562) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ มณีพร ศรีบุตร (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กิรติ นิยมพุ่ม (2564) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน วิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงและค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน กับคุณภาพผู้เรียน 5 ด้าน อยู่ในระดับ สูงและ ค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพล ต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่า

ความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับสูงขึ้นและ คักยภาพสูงมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การจูงใจ ให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การเป็นต้นแบบนำทาง การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน การเพิ่มศักยภาพในการ ปฏิบัติงานให้ผู้อื่น การเสริมสร้างกำลังใจ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ตามในการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน ดังที่ Bass (1985) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ได้ผลดียิ่งขึ้นหรือ ให้ได้ผลเกินความคาดหวัง ผู้บริหารจะต้องแสดงความเป็นผู้นำทั้ง 2 ลักษณะร่วมกัน คือ ความเป็น ผู้นำเชิงเป้าหมาย และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป โดยทิศทางการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้บริหาร จะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้บริหารเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ 1) สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร 2) สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร 3) คุณลักษณะส่วนตัว ของผู้นำเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภลักษณ์ ศิละวงษ์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการของ ผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการของ ผู้เรียน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ค่าความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการของ ผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวดี แก้วสอน (2558) ได้ศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) คุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับสูง เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสริมสร้างกำลังใจ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเสริมสร้างกำลังใจ โดยการทำให้เห็นคุณค่าของผลงาน เชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานเข้ากับรางวัลทั้งรางวัลจากภายใน หรือรางวัลทางด้านจิตใจ และรางวัลจากภายนอก ซึ่งมีการพิจารณาถึงความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงาน มีการฉลองความสำเร็จ เพื่อแสดงถึงการเห็นคุณค่าของการทุ่มเทแรงกายแรงใจและการทำงานหนัก เป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน

2. คุณภาพผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการคิดคำนวณ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณ การเชื่อมโยงความรู้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยวิธีที่หลากหลาย มีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการบริหารงานสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทด้านต่าง ๆ ของสังคมอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงการเสริมสร้างกำลังใจกับการบริหารสถานศึกษา ในด้านอื่น ๆ

2. ควรศึกษาคุณภาพผู้เรียนในบริบทที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กมลชนก ศรีสุตา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2564). แผนพัฒนาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563–2565. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.
- กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. (2562). การจัดการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- กীরติ นิยมพยอม. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- กุลชลี จงเจริญ. (2558). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2563). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ชัดเชส พับลิชชิ่ง.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. สงขลา: เทมการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วี.พรินท์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- จิตอิสราภาพ ใจอารีย์. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายดอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- จิราภรณ์ วาสเธิ์วงศ์. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.** สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2555). **การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กร.** สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.
- นฤมล ทัดสา. (2564). **กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- นลินพร จินตเวชศาสตร์. (2565). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1.** สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). **การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง (พิมพ์ครั้งที่ 3).** มหาสารคาม: การวัดผล การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปภินิษา เต็มใจ. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.** สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7).** กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2554). **รายวิชา ภาวะผู้นำทางการศึกษา.** เลย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภาณุวัฒน์ พัฒนา. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.** สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2555). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** ชลบุรี: มนตรี.

- มณีพร ศรีบุตร. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ยีนยง ราชวงษ์. (2553). **ปัจจัย 5 กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/364514>
- ยีนยง ราชวงษ์. (2557). **สนทนาภาษาวิจัย.** พระนครศรีอยุธยา: เจ็ทปรีน.
- ยุวดี แก้วสอน. (2558). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2554). **มนุษย์สัมพันธ์: พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). **ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เล็ก นักเบศร์. (2555). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- วันชัย ปานจันทร์. (2556). **ภาวะผู้นำในองค์กร.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). **แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: วิสุทธี.
- ศวัสมน แป้นทิม. (2562). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมุทร ชำนาญ. (2554). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ.** ระยอง: พี. เอส.

- สรศักดิ์ ชันชนะ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2562). การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพฯ: จี. พี. โซเบอร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). แนวทางการประเมินคุณภาพ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). คู่มือการประเมินตามมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน
ระดับชาติ ปีการศึกษา 2557 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือการประเมินตามมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561ก). คู่มือการประเมินตามมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561ข). แนวทางการประเมินคุณภาพตาม
มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- สุกัญญา เตจ๊ะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- สุคนธ์ ลินธพานนท์. (2552). **พัฒนาทักษะการคิด...พิชิตการสอน**. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). **แบบภาวะผู้นำที่ฉลาดรู้ทางอารมณ์ต่อสัมฤทธิ์ผลขององค์กร**. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565, จาก <https://www.cru.in.th/>
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). **ภาวะความเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.
- สุธิดา ทับจาก. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุภลักษณ์ ศิลวงษ์. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุมาลี สระโบล. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาจะเชิงเตตรา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, จะเชิงเตตรา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2554). **ภาวะผู้นำ**. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา (บรรณานุกรม), **ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสภณ สาทรรสัมฤทธิ์ผล. (2563). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- Bass, B. M. (1985). **Leadership and performance beyond expectations**. New York: The Free Press.
- Bennis, W. G. (2000). **Organization Development: Its Nature, Origins and Prospects**. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Blake, R. R. and Mouton, J. S. (1964). **The Managerial Grid: The Key to Leadership Excellence**. Texas: Gulf.

- Chisum, G. M. (2018). **Transformational Leadership: The Impact on School Culture and Student Achievement**. Dissertation Ed.D., Wingate University, North Carolina.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. and Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. **Behavior Research Methods**, 41(4), 1149–1160.
- Gittens, B. E. (2009). **Perceptions of the Applicability of Transformational Leadership Behavior to the Leader Role of Academic Department Chairs: A Study of Selected Universities in Virginia**. Dissertation Ed.D., The George Washington University, Washington, D.C.
- Kitur, K. (2019). Relationship between Principals' Transformational Leadership Style and Secondary School Students' Academic Performance in Kenya Certificate of Secondary Education in Bomet County, Kenya. **Universal Journal of Educational Research**, 8(2), 402–409.
- Kouzes, J. M. and Posner, B. Z. (2012). **The leadership challenge: how to make extraordinary things happen in organizations** (5). California: Jossey-Bass.
- Likert, R. (1967). **The method of constructing and attitude scale**. In M. Fishbein (Ed.), **Readings in attitude theory and measurement**. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Luft, K. A. (2012). **A research study of transformational leadership comparing leadership styles of the principal**. Dissertation Ed.D., Duquesne University, Pennsylvania.
- Razik, T. A. and Swanson, A. D. (2001). **Fundamental Concepts of Educational Leadership**. New Jersey: Merrill Prentice-hall.
- Russellm, R. F. (2001). The role of values in servant leadership. **Leadership & Organization Development Journal**, 22(2), 76–84.
- Yukl, G. A. (2008). **Leadership in Organization** (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. ดร.ธารินทร์ รसानนท์
อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ดร.สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล
อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
3. ดร.ลักขณา ไชยฤทธิ์
ผู้อำนวยการ
โรงเรียนวัดหัวสำโรง(ศรีราชบารุง)

ภาคผนวก ข ผลการหาค่า IOC

ผลพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
- แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
เกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 - ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
- ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายพงศ์ดีลก จินตมณูธรรม
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- () ชาย () หญิง

2. ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

- () ต่ำกว่า 25 ปี
 () 25-30 ปี
 () 31-40 ปี
 () 41-50 ปี
 () 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การสอน

- () น้อยกว่า 5 ปี () 5-10 ปี () มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย 1) การเป็นต้นแบบนำทาง 2) การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม 3) ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน 4) การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น และ 5) การเสริมสร้างกำลังใจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของท่าน

- 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ด้านต้นแบบนำทาง						
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการดำเนินงาน ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน ตรวจสอบ ความคืบหน้าการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาหรือ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา และให้ ความนับถือ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม						
1. ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการ ปฏิบัติงานให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากร ในสถานศึกษาให้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามให้ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษามองข้ามผลประโยชน์ของตน เพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามสร้างแรงบันดาลใจแก่ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิด ความหวังต่อความวาดฝันเกิดความปรารถนา แรงกล้าที่จะไปให้ถึงวิสัยทัศน์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม (ต่อ)						
6. ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ภายในสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน						
1. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความคิดใหม่และวิธี ใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรใน สถานศึกษาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาเพื่อ ปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษาให้ทดลองและสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกล้าในการตัดสินใจ ต่อความเสี่ยงอย่างชาญฉลาด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น						
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจและการตัดสินใจ ให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษาแสดงศักยภาพในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ผู้บริหารสถานศึกษา ชื่นชมและยินดีกับ ครู และ บุคลากรในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
	การเสริมสร้างกำลังใจ					
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานและรางวัลของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความพยายามในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาโดยการฉลองความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการทุ่มเทแรงกายแรงใจของ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการอ่าน 2) ความสามารถในการเขียน 3) ความสามารถในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการคิดคำนวณ และ 5) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาของท่าน

5	หมายถึง	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับระดับมาก
3	หมายถึง	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ความสามารถในการอ่าน						
1. ผู้เรียนสามารถรับรู้หรือ เข้าใจความหมายจาก ตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบท ร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายนัยตรงและ ความหมายนัยประหวัดของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4. ผู้เรียนสามารถเข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือ ต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ผู้เรียนมีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการเขียน						
1. ผู้เรียนสามารถเขียนการสะกดคำ ประโยค และ เขียนข้อความหรือเรื่องได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารโดยใช้คำชัดเจน เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้เรียนสามารถใช้แผนภาพ โครงเรื่องและ แผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้เรียนสามารถเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว และกรอกแบบรายการ ต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกและความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและอ่านได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่าง สร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัดและครึ่งบรรทัด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ความสามารถในการเขียน (ต่อ)						
8. ผู้เรียนมีมารยาทในการเขียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการสื่อสาร						
1. ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารได้	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2. ผู้เรียนมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อหรือสรุปความจากเรื่องที่ฟังและดูได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดูได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้เรียนสามารถเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ผู้เรียนสามารถเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการคิดคำนวณ						
1. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการคิดคำนวณ และความคิดรวบยอดได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยวิธีที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้เรียนมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา						
1. ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา (ต่อ)						
2. ผู้เรียนสามารถประมวลความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ค่า IOC เฉลี่ย					0.98	

ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วย 1) การเป็นต้นแบบนำทาง 2) การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม 3) ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน 4) การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น และ 5) การเสริมสร้างกำลังใจ จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการอ่าน 2) ความสามารถในการเขียน 3) ความสามารถในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการคิดคำนวณ และ 5) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คติวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหา จำนวน 31 ข้อ

3. ในการตอบแบบสอบถามกรุณาแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายพงศ์ติลล จินตมณูธรรม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

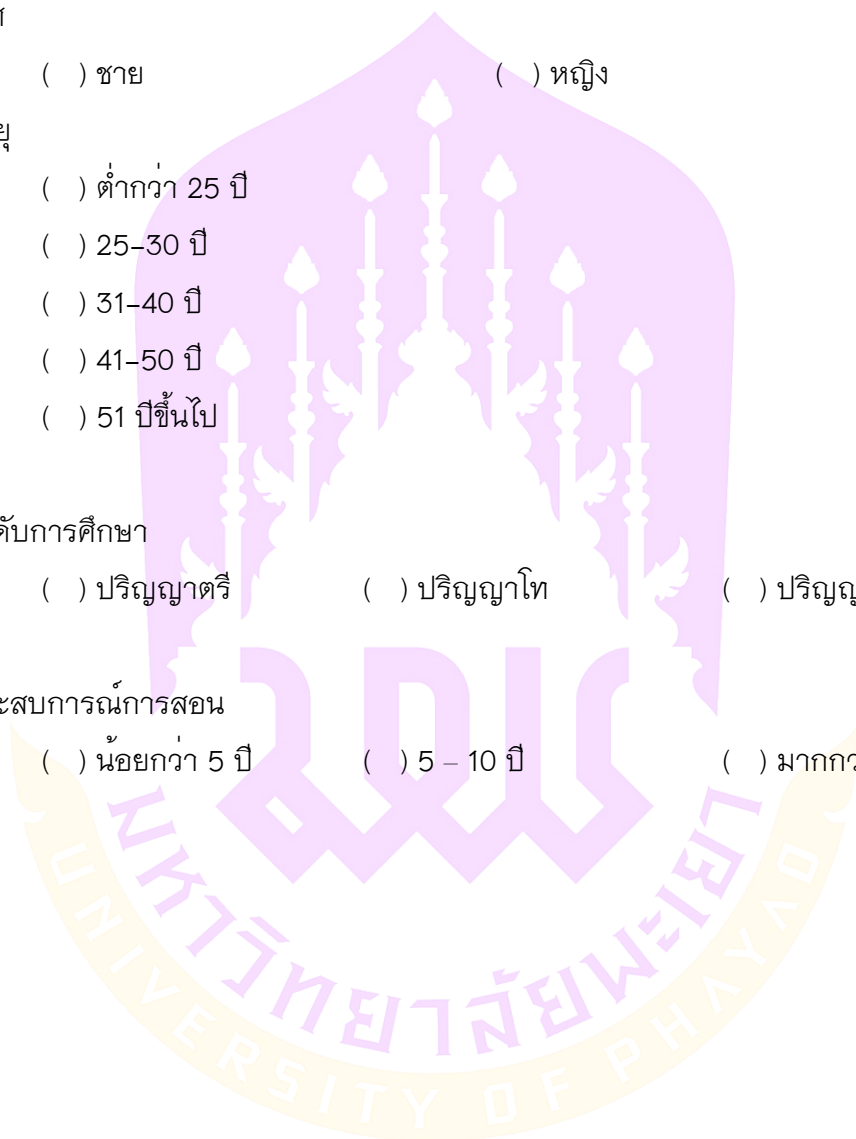
2. อายุ

 ต่ำกว่า 25 ปี 25-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การสอน

 น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มากน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยคะแนน
มีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การเป็นต้นแบบนำทาง						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการดำเนินงานที่ชัดเจน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน ตรวจสอบความ คืบหน้าการปฏิบัติงาน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาหรือ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา และให้ ความนับถือ					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมาย					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การสร้างแรงบันดาลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษามองข้ามผลประโยชน์ของตน เพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษา พยายามสร้างแรงบันดาลใจแก่ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความหวังต่อความวาดฝันเกิดความปรารถนาแรงกล้าที่จะไปให้ถึงวิสัยทัศน์					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความเข้าใจที่ตรงกันภายในสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน					
ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความคิดใหม่ และวิธีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความกล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน (ต่อ)						
4.	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้ทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความกล้าในการตัดสินใจต่อความเสี่ยงอย่างชาญฉลาด					
การเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานในสถานศึกษา					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจและการตัดสินใจให้กับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษา					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาแสดงศักยภาพในการทำงาน					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษา ชื่นชมและยินดีกับ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ					
การเสริมสร้างกำลังใจ						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานและรางวัลของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นโดยตั้งความคาดหวังสูงทั้งต่อตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มากน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยคะแนน
มีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการอ่าน						
1.	ผู้เรียนสามารถรับรู้หรือ เข้าใจความหมาย จากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน					
2.	ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน					
3.	ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายนัยตรงและ ความหมายนัยประหวัดของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร					
4.	ผู้เรียนสามารถเข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายใน คู่มือต่าง ๆ ได้					
5.	ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง					
6.	ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ใน การดำเนินชีวิต					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการอ่าน (ต่อ)						
7.	ผู้เรียนมีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน					
ความสามารถในการเขียน						
1.	ผู้เรียนสามารถเขียนการสะกดคำ ประโยค และเขียนข้อความหรือเรื่องได้					
2.	ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารโดยใช้คำชัดเจนเหมาะสม					
3.	ผู้เรียนสามารถใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียนได้					
4.	ผู้เรียนสามารถเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย ส่วนตัว และกรอกแบบรายการต่าง ๆ ได้					
5.	ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและอ่านได้					
6.	ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์					
7.	ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด					
8.	ผู้เรียนมีมารยาทในการเขียน					
ความสามารถในการสื่อสาร						
1.	ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารได้					
2.	ผู้เรียนมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง					
3.	ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อหรือสรุปความจากเรื่องที่ฟังและดูได้					
4.	ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดูได้					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการสื่อสาร (ต่อ)						
5.	ผู้เรียนสามารถเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้					
6.	ผู้เรียนสามารถเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง					
7.	ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม					
ความสามารถในการคิดคำนวณ						
1.	ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการคิดคำนวณ และความคิดรวบยอดได้					
2.	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน					
3.	ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยวิธีที่หลากหลาย					
4.	ผู้เรียนมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม					
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา						
1.	ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้					
2.	ผู้เรียนสามารถประมวลความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่					
3.	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้					
4.	ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
5.	ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ตามความเหมาะสม					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พงศ์ดีลก จินตมัญญธรรม
วัน เดือน ปี เกิด	14 เมษายน 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 ศศ.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2554 ค.อ.บ. (วิศวกรรมไฟฟ้า), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	16/2/1 ม.1 ซอยบางขวัญ 2 ตำบลบางขวัญ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ผลงานตีพิมพ์	พงศ์ดีลก จินตมัญญธรรม และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสถานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 20(38).

